

MODLENIE (38) *sb n*

-enie (37), -enie (1).

o oraz pierwsze e jasne; końcowe e z tekstów nie oznaczających é.

sg *N* modleni(e) (9). ◇ *G* modlenia (15). ◇ *D* modleniu (4). ◇ *A* modleni(e) (4). ◇ *I* modleniem (1). ◇ *L* modleniu (5).

Sł stp notuje, Cn, Linde brak.

Rzeczownik od „modlić” lub „modlić się” (38) :

1. *Zwracanie się do Boga z wyrazami czci i hołdu, a także z błaganiem i prośbą o łaski; supplicatio Mymer¹, Mącz; adoratio, preces Mącz (33) : Iezus mily dál nám powód modlenia ij fwięci ie^{go}/ abyfmy iego fwięte milofci gorązo fie modląz naładowali OpecŻyw 54; Mymer¹ 34; BibRadz Luc 11 arg; BielKron 31; Supplicatio verbale. Pokorna proźbá/ Modlenie/ Modlitwá. Vulgus Procefsią zowá. Mącz [305]d, 270a, 320b, 323c; Niech też káždy fobie/ kładźie przed oczy/ bárzo wielką चुć ku modleniu ludźi onych/ ktorzy v Bogá przez modlitwę grzechow odpufzczenia doftáli. KuczbKat 419, 370; ty rácz nas náuczác takiego modlenia/ ktore bys rád sam łáskáwie przypufzczál LatHar 95; KołakSzczęśl C; Strzeźcie się Doktorow [...] ktorzy wyiádáią domy wdow pod pokrywká długiego modlenia [sub obtentu prolixae orationis]. WujNT Mar 12/40, s. 94 marg.*

modlenie komu (2): WróbŻołt ff8v; Prosiłá też áby iey było wolno chodzić w nocy gdzye fie iey fpodobá ku modleniu Pánu Bogu BielKron 113v.

modlenie czyje [= do kogo] (1): gdyżefmy łámi modlenia iego [Boga] niegodni prze grubość á grzechy náłze ciełefne/ thylko przez łámega Kryftulá iednácá á fprawcę náłzego/ mamy do Bogá przyftęp mieć BielKron 246.

modlenie czyje (2): Ná południá ftronę obracáią thwarz fwoię gdy fie modlą Bogu. Po dworowey potrzebie [Turcy] vmywáią fie záváždy [...] á w ten czás nie obraca twarzy ku południu/ bo thá ftroná modlenia ich bywá. BielKron 259v; Ale modlenie iey [Anny prorokini] było/ iż vftháwicznie w káżdey fprawie fwey byłá tego pilná/ áby fie wfzytko dzyáło wedle woley Páńfkiey/ á wfzytko poruczálá iemu. RejPos 134.

W połączeniach szeregowych (2): fłużbá Boża bywá odpráwowána/ ták iż w tym łámym ákcie/ fpecies quaedam coelestis illius Hierarchiae repraesentatur, w modleniu/ w kłękániu/ w fiedzeniu/ w fpiewániu/ náchylániu/ w fzátách iednoftáyność wielká záchowána bywá. ReszList 186; WujNT 248.

W charakterystycznych połączeniach: bez przestanku modlenie, długie, porządne.

Zwrot: »czynić modlenie [do kogo]« (1): obrocił fie [Daniel] ku Ieruzálem/ czynił modlenie do Pána Bogá ftworzycielá wfzech rzeczy [flectebat genua sua et adorabat confitebaturque coram Deo suo Vulg Dan 6/10; kłękáł ná fwe koláná/ á czeń y wchwałę [!] dawał/ y wyznawał fie przed Bogiem fwoim Leop]. BielKron 111.

Wyrażenia: »dom modlenia« (1): Oratorium, Dóm modlenia/ Káplícá. In Bibliis tantum. Mącz 270a.

»kstałt, obyczáj, sposob modlenia; obyczáj w modlenin« [szyk 4 : 1] (1 : 1 : 2; 1): Iezu ienżes pod krotkością fłow doftateczny modlenia fpołob vftawił. fmi. fie nad nami. TarDuch B3 v; A przeto thu nadobny kftałt modlenia przekláda/ kthory przy modlitwie záchowywác mamy LubPs Tv; BibRadz

Mar 11 *arg*; Przeto vzywamy dwoiákiego y rozneho obyczáiu w modleniu. Bo Pánu Bogu ták wláśnie mowimy [...] A do Świętego ták *KuczKat* 365, 405.

»nabożne modlenie« (1): W tym pieniu prorok pobudza y przywodzi lud ku chwaleniu boga y ku nabożnemu iemu modleniu. *WróbŻolt* ff8v.

»pokorne modlenie« (1): Obeźrzyłz sie ná me pokorne modlenye/ Gdyż znalaz thákye wyełkye moye vniżenye *LubPs* ee4.

»modlenie za umarłe« (1): Aeryułowá/ Yowinianowá/ y Vigilanciułowá náuká o poŕcyech/ ŕwyęcyech/ wzywányu ŕwyętych z tego ŕwyátá zefłlych/ y tcyenyu ich koŕci/ obchodzyech y modlenyu zá vmárłe. *KromRozm III* E3v.

Szeregi: »chwalenie Boga nabożne i modlenie« (1): *WróbŻolt* ff8v *cf* »nabożne modlenie«.

»przyczynianie i modlenie« (1): ieden tylko ieŕt Poŕzednik zbáwienia y odkupienia náŕzego/ ále nie ieden przyczyniánia y modłenia. *WujJud* 57v.

»trwanie i modlenie« (1): Przez wŕzelką modlitwę y proźbę modlący ŕię ná wŕzelki czás wduchu: y ná to czuiąc/ we wŕzelkiem trwaniu y modleniu [*in omni instantia et obsecratione*] zá wŕzytki ŕwięte *BudNT Eph* 6/18.

a. *Odmawianie modlitw [czego]* (1) : Nád poŕpolite modlenie godzin kápłáńŕkich/ Páunny Máryey godziny/ ŕiedm plálmow y zá vmárłe [*ŕw. Antoninus*] przydawał *SkarŻyw* 412.

2. *Proŕba, błaganie człowieka; efflagitatus, obtestatio, preces Mącz; supplicatio, petitio BartBydg* (5) : *BartBydg* 153b; *Flagito*. Vprzeymie bárzo proźę Naliegam komu vŕtawicznym modleniém/ Modlię ŕie. *Mącz* 129b; *Cedere precibus alicuius*, Dác mieyŕce modleniu czyiyemu/ dác ŕie vzić. *Mącz* 320b, 129b, 452d.

Synonimy cf MODLITWA.

Cf **MODLENIE SIĘ, MODLIĆ, MODLIĆ SIĘ, [MODLITBA], MODLITWA, 1. MODŁA**